

Dvacet let časopisu Religio

DALIBOR PAPOUŠEK

Před dvaceti lety, v březnu 1993, bylo uveřejněno první číslo časopisu *Religio: Revue pro religionistiku*, jenž si vytkl za cíl „poskytovat průřez vědní produkce oboru, jehož renesance můžeme být nejen svědky, ale i přímými účastníky“.¹ Uvedení nového religionistického periodika tehdy završilo počáteční etapu snah o obnovu akademického studia náboženství jako svébytné vědní disciplíny. V nových poměrech, které otevřel přelomový rok 1989, se mohlo vědecké bádání o náboženství sice znovu svobodně rozvíjet, avšak cézura předchozí doby se ukázala natolik hluboká, že se v mnoha ohledech jednalo spíše o nové založení oboru než o kontinuitu s předchozím vývojem.² Zřízení odborného časopisu tak institucionálně navázalo na ustavení zastřešující religionistické organizace – Společnosti pro studium náboženství (1990) – a etablování religionistiky jako studijního oboru na univerzitách v Brně (1992) a krátce nato i v Praze (1993).

Časopis byl ustaven jako orgán České společnosti pro studium náboženství (dnes České společnosti pro religionistiku), jejíž brněnské centrum se současně stalo sídlem redakce. *Religio* od počátku vycházelo ve spolupráci s Ústavem religionistiky FF MU v Brně, který redakci dodnes poskytuje potřebné zázemí.

Prvním šéfredaktorem byl zvolen Jan Heller, starozákonník a religionista z Evangelické teologické fakulty UK v Praze, jenž v mimořádném propojení erudice a nenápadné životní moudrosti sklenul nad formativním obdobím časopisu dobově vzácnou shodu a tvořivou dělnost (původní redakční

1 Jan Heller – Břetislav Horyna, „Úvodní slovo“, *Religio: Revue pro religionistiku* 1/1, 1993, 3-5: 3.

2 Přes různá východiska se autoři, kteří obnovení české religionistiky hlouběji tematizovali, v tomto bodě shodují (srov. Břetislav Horyna – Helena Pavlincová, „Dějiny české religionistiky“, in: iid. [eds.], *Dějiny religionistiky: Antologie*, Olomouc: Nakladatelství Olomouc 2001, 60-72: 71-72; Břetislav Horyna, „Czech Religious Studies: Past, Present, Future“, *Method and Theory in the Study of Religion* 13/3, 2001, 254-268: 267-268; Tomáš Bubík, „Polistopadový rozvoj religionistiky“, in: id., *České bádání o náboženství ve 20. století: Možnosti a meze*, Červený Kostelec: Pavel Mervart 2010, 173-184: 173-177). Z dobových reflexí viz zejm. sborník Jan Heller – Dalibor Papoušek – Helena Pavlincová (eds.), *Stav a perspektivy studia náboženství v Československu / The State and the Perspectives of Religious Studies in Czechoslovakia: Sborník příspěvků z konference v Liblicích, 19.-21. září 1990*, Brno: Společnost pro studium náboženství – Ústav pro výzkum společenského vědomí ČSAV 1990.

radu tvořili Milan Balabán, Jan Bouzek, Pavel Floss, Otakar A. Funda, Břetislav Horyna, Oldřich Král, Dalibor Papoušek, Jaroslav Pelikán, Vladimír Podborský, Petr Pokorný, Stanislav Segert, Jana Součková, Pavel Spunar, Ivan O. Štampach a František Vrhel). Lví podíl na rozběhu, a vlastně téměř celé první dekádě časopisu, měla též výkonná redaktorka Helena Pavlincová z brněnské Katedry filozofie FF MU. Když v roce 2001 výkonnou redakci předávala, bylo *Religio* již plně zavedeným periodikem.

Po odstoupení Jana Hellera se funkce šéfredaktora na dlouhou dobu ujal Pavel Spunar (1994-2008), posléze Břetislav Horyna (2009-2011) a nejnovejší Josef Kandert (od roku 2012). Od roku 2012 má časopis také zahraničního šéfredaktora, jímž se stal dlouholetý příznivec české religionistiky Luther H. Martin z Vermontské univerzity v USA.

I když *Religio* formálně vzniklo až po rozdělení Československa jako orgán České společnosti pro studium náboženství, ustavené v roce 1993 rozdělením Společnosti pro studium náboženství, byla slovenština spolu s češtinou zachována jako oficiální jazyk časopisu. *Religio* bylo ovšem založeno jako periodikum s mezinárodní ambicí, avšak poměrně dlouho reprezentovali mezinárodní profil redakce původem čeští badatelé, kteří mohli v předchozím období rozvíjet obor ve svobodném světě (Jaroslav Pelikán, Stanislav Segert). Za výrazného přispění institucionálního zakotvení České společnosti pro studium náboženství v Mezinárodní asociaci pro dějiny náboženství (IAHR), díky kterému byl časopis již v roce založení zahrnut do mezinárodního bibliografického přehledu religionistických časopisů *Science of Religion: Abstracts and Index of Recent Articles* (dnes *Index to the Study of Religions*), se redakční rada postupně rozšiřovala o zahraniční členy (Ulrich Berner, Edith Frankeová, Hans Gerald Hödl, Henryk Hoffmann, Milan Kováč, Luther H. Martin, Lukas Pokorny, Hubert Seiwert).

Na prahu druhé dekády své existence prošel časopis významnou proměnou, kterou charakterizoval nástup nové generace badatelů a badatelek, z nichž mnozí již měli to štěstí religionistiku řádně vystudovat a rozvíjet na přibývajících religionistických pracovištích. Postupně posílili osazenstvo redakční rady (Tomáš Bubík, Eleonóra Hamar, Aleš Chalupa, Radek Chlup, David Václavík), a především se – po jisté mezihře (Dalibor Papoušek, 2002-2006) – ujali výkonné redakce (Jana Rozehnalová, provdaná Valtrová, 2007-2009; David Zbírál, od roku 2009).

Redakce časopisu po celou dobu ctíla charakter revue vtělený do jeho podtitulu. Díky otevřenosti redakčního týmu časopis nabízel a nabízí co nejpestřejší paletu religionistických badání v českém, a do jisté míry i ve slovenském prostředí. Současně byl v průběhu vývoje stále více posilován mezinárodní rozměr periodika, a to nejen ve smyslu přibývajících zahraničních autorů, ale také nastolování mezinárodních diskusí na aktuální té-

mata současné religionistiky. *Religio* tak přiměřeně odráží vývojové trendy světového bádání, jež v současnosti reprezentuje především polemika nad přechodem od filozoficky inspirované postmoderní kritiky a dekonstrukce k naturalizujícím explanacím, vneseným do akademického studia náboženství z oblasti kognitivních věd.

Pestrost profilu *Religia* jako religionistické revue nejnázorněji dokládají obě bibliografie shrnující vždy po uplynulém desetiletí publikovanou produkci.³ Jejich výpověď nově obohacuje nedávné začlenění časopisu do mezinárodních elektronických databází a seznamů (roku 2007 do *European Reference Index for the Humanities*, roku 2011 do citační databáze *Scopus* nakladatelství Elsevier a do databáze textů *Academic Search Complete* nakladatelství EBSCO), jež významně napomáhají uvádění české religionistiky na mezinárodní pole.

Po přestání dětských nemocí a ošidností puberty tak nezbyvá než k dvacetinám české religionistické revue *Religio* popřát co nejdelší období plodné evoluční zdatnosti.

3 Lenka Hořínková-Kouřilová, „Bibliografie časopisu *Religio*. Revue pro religionistiku 1993-2002“, *Religio: Revue pro religionistiku* 11/1, 2003, 147-160; Magdalena Hanáčková, „Bibliografie časopisu *Religio*: Revue pro religionistiku, 2003-2012“, *Religio: Revue pro religionistiku* 21/1, 2013, 141-159.